

Ситник А. П.

*аспірант кафедри публічного управління
та адміністрування
Полтавської державної аграрної академії*

Клименко А. В.

*здобувач СВО Магістр
Полтавської державної аграрної академії
м. Полтава, Україна*

РЕАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЧИННИК ЙОГО ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ

Інститут місцевого самоврядування має соціальне призначення, яке постає як предмет відображення функцій місцевого самоврядування, повноти, якості, ефективності, результативності та прозорості їх реалізації. Якість виконання функцій муніципальної влади визначає рівень, ступінь відповідності (або невідповідності) місцевого самоврядування своєму соціальному призначенню, ефективності цього виду публічної влади [1, с. 92-93].

Оскільки вимоги з боку суспільства до результативності виконання соціальних функцій органами місцевого самоврядування та рівня якості послуг, що надаються громадянам, зростають швидшими темпами ніж сам рівень результативності і якості, залишаються не вирішеними проблеми довіри населення до органів місцевого самоврядування та формування їх іміджу як сучасного та позитивного.

Таким чином, проблема формування іміджу органів місцевого самоврядування розглядається у контексті підвищення рівня ефективності їх діяльності саме в сфері виконання соціальних функцій.

Всі функції місцевого самоврядування є засобом реалізації його соціального призначення. Але безпосередньо соціальні функції місцевого самоврядування передбачають затвердження програм соціально-економічного розвитку відповідних територій та контроль за їх виконанням; затвердження

містобудівних програм; управління закладами охорони здоров'я, які належать територіальним громадам; подання соціальної допомоги інвалідам, ветеранам війни та праці, сім'ям загиблих військовослужбовців, а також військовослужбовцям, звільненим у запас або відставку, інвалідам з дитинства, багатодітним сім'ям; вирішення у встановленому законом порядку питань опіки й піклування; здійснення контролю за забезпеченням соціального захисту працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці та ін.

В об'єднаних територіальних громадах держава пропонує створити інтегровану модель надання соціальних послуг, в якій поєднуються медичні, освітні послуги і послуги соціального характеру.

Не зважаючи на певні досягнення у розвитку системи надання послуг, яким сприяло об'єднання громад, а саме, створення закладів надання послуг (центри надання адміністративних послуг, соціальних послуг, первинної медико-санітарної допомоги, територіальні центри соціального обслуговування та їх відділення, заклади культури та мистецтв, об'єкти фізкультури та спорту), упорядкування мережі освітніх закладів, створення освітніх округів та опорних шкіл, проблеми створення ефективної інтегрованої системи надання послуг залишаються невирішеними. Існують ОТГ, у яких взагалі відсутні управлінські структури для організації соціального захисту та соціальної роботи у громаді. Питання низького рівня забезпечення діяльності органів та служб соціального захисту населення, захисту прав дітей, здійснення соціальної роботи за оцінкою керівників ОТГ займають лише третє місце у рейтингу найбільш актуальних соціальних проблем для жителів громад [2, с.48].

Функція ОТГ – відстежувати соціальні потреби громади, визначити потреби громади у всіх напрямках соціальної підтримки та ініціювати перед виконавчими органами і депутатським корпусом ради необхідність надавання певного виду соціальної підтримки. Місцева громада приймає рішення, виходячи зі своїх фінансових можливостей і потреб.

Асоціація ОТГ визнала кращою у сфері надання соціальних послуг практику Брусилівської ОТГ (Житомирська область), де можна спостерігати

успішні результати Центру соціальних послуг, до якого входять відділ соціальної допомоги вдома, відділ організації надання адресної натуральної та грошової допомоги, відділ соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служба з перевезення осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату, та відділ соціальної реабілітації. Центр вже отримав транспорт для налагодження соціальних перевезень в громаді від держави. До штату установи додали 11 посад фахівців із реабілітації, всі вони здобувають вищу освіту за спеціальністю «Фізична реабілітація» у Відкритому Міжнародному університеті розвитку людини «Україна» [3].

Результати реформування системи соціальних послуг в Брусилівській ОТГ такі: виявили 3000 осіб, які потребують надання різних видів соціальних послуг; охопили соціальними послугами 2794 осіб з 36 населених пунктів Брусилівського району; 17 старостатах в міні-центрах надання соціальних та реабілітаційних послуг працюють 29 соціальних робітників, 16 фахівців із соціальної роботи, два фахівці з фізичної реабілітації та психолог; на території громади створили два будинки сімейного типу, де виховується 15 дітей; громада перша в регіоні у 2017 р. створила патронатну сім'ю та запровадила нову інноваційну послугу – патронат над дитиною.

Досвід організації соціального захисту населення в Шишацькій селищній ОТГ (Полтавська область) розглядався як зразковий на першому міжрегіональному семінарі-тренінгу «Сучасні підходи до адміністрування соціального захисту на рівні об'єднаних територіальних громад (ОТГ)» (19-20 вересня 2019 р., м. Львів), яким розпочалася підготовка кадрів з якісного надання послуг соціального характеру населенню на території всієї України. Навчання організовано в рамках проекту «Модернізація системи соціальної підтримки населення України», що впроваджується Міністерством соціальної політики за сприяння Світового банку, та охопить всі новостворені громади (951 ОТГ).

В Шишацькій селищній раді функціонує відділ соціального забезпечення, праці та соціальних послуг та Комунальна установа «Центр надання соціальних

послуг» для здійснення соціального обслуговування та надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги за місцем проживання та в умовах стаціонарного або тимчасового перебування [4]. До її складу входять відділення денного перебування, відділення соціальної допомоги вдома, відділення підтримки сімей в складних життєвих обставинах, відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового перебування, відділення «Реабілітаційний центр для дітей з інвалідністю».

Створення інтегрованої системи надання соціальних послуг є реальним, але потребує як управлінської волі органів місцевого самоврядування, так і відповідних фінансових ресурсів. Громади з низькою інституційною спроможністю в перспективі мають бути готові займатися закупівлею послуг. Це кардинально новий підхід для того, щоб забезпечити соціальні потреби людей. Надавачам послуг також доведеться змінюватися, зокрема, в юридичному плані (зміни у положеннях таких організацій) та в напрямках роботи (за тендером, за державним замовленням тощо). Створюватиметься ринок конкурентоспроможної соціальної послуги. Саме таким чином, громади зможуть забезпечити кожній людині доступ до послуги за потреби, забезпечити права людини.

Література:

1. Дробуш І. В. Соціальна функція місцевого самоврядування: її структура, сутність та зміст. Центральної виборчої комісії. № 2 (32). 2015 р. С. 90-96.

2. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Жовтень, 2017. URL ;: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf> (дата звернення: 28.11.2019).

3. У Брусилівській ОТГ реформували систему надання соціальних послуг. 5.05.2019. URL ; <https://decentralization.gov.ua/news/11019> (дата звернення:

28.11.2019).

4. Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Шишацької селищної ради». *Шишацька об'єднана територіальна громада. Полтавська область, Шишацький район.* URL: <http://shyshacka.gromada.org.ua/komunalne-nekomercijne-pidприємство-centr-pervinnoi-medikosanitarnoi-dopomogi-15-47-11-02-07-2018/> (дата звернення 1.12.2018).